

AKTI TUNNISTAB KEHTETUKS:

Tvk o 14.06.2012 nr 90, vastuvõetud 14.06.2012

Tallinn
Tallinna eelarvestrateegia aastateks 2012-2015
Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 lg 3 p 2, Tallinna Linnavolikogu 25. veebruari 2010 määruse nr 13 " <u>Tallinna arengudokum</u>

1. Kinnitada Tallinna eelarvestrateegia aastateks 2012-2015 vastavalt lisale.
2. Tunnistada kehtetuks Tallinna Linnavolikogu 17. juuni 2010 otsus nr 145 "Tallinna eelarvestrateegia aastateks 2011-2014".
3. Tallinna Linnakantseleil avaldada otsus Tallinna linna veebilehel.
4. Otsust on võimalik vaidlustada Tallinna Halduskohtus (Pärnu mnt 7, Tallinn 15082) 30 päeva jooksul arvates otsuse teatavakstegemisest.

Toomas Vitsut
Tallinna Linnavolikogu esimees

Tallinna Linnavolikogu 16. juuni 2011
otsuse nr 104
LISA
Tallinna eelarvestrateegia aastateks 2012-2015

Sisukord

Sissejuhatus. 2

Strateegia koostamise lähtealused. 2

Ülevaade Eesti majanduslikust arengust 2

Järgmiste aastate majandusprognos. 2

Ülevaade Tallinna majanduslikust arengust 3

Tallinna rahvastik. 5

Riigi kesktasandi fiskaalpoliitiliste otsuste mõju omavalitsuste finantsvõimekusele. 6

Linna finantsmajanduse arengud. 9

Tallinna arengusuunad aastatel 2011-2015. 9

Eelarveline finantsprognos. 9

Linnaeelarve tulud. 9

Linnaeelarve tegevuskulud. 14

Linna tulemi prognoos. 16

Investeeringustegevus. 18

Linna likviidsuse juhtimine ning pikaajalise võõrkapitali kaasamine. 20

Kokkuvõte. 23

Sissejuhatus

Tallinna eelarvestrateegia koostamise lähtealuseks on Strateegia “Tallinn 2030”, Tallinna arengukava 2009-2027, linna valdkondlikud arengukavad, Riigi eelarvestrateegia 2012-2015, riiklik struktuurivahendite kasutamise strateegia 2007-2013, valdkondade rakenduskavad nimetatud strateegia elluviimiseks ning majandusarengu prognoosid aastani 2015.

Linna eelarvestrateegia koostamise peaesmärgiks on kindlustada eelarvepoliitika jätkusuutlikkus keskpikas perspektiivis. Eelarvestrateegia hõlmab nelja eelseisvat eelarveaastat. Linna strateegilistest eesmärkidest, linna eelarvetulude prognoosist ja linna laenustrateegiast lähtudes on määratletud kavandatavate kulude ja investeeringute mahud eelseisvatel aastatel.

Tallinna linn koostab eelarvestrateegiat juba alates 2001. aastast. Eelmisel 2010. aastal jõustunud kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadusest tulenevalt peab edaspidi kajastama eelarvestrateegias andmeid kohaliku omavalitsuse üksuse arvestusüksuse kohta. Seega on käesolevas eelarvestrateegias esitatud ka andmed linnale kuuluvate ettevõtete ja sihtasutuste kohta vastavalt eelnimetatud seaduses sätestatud nõuetele.

Strateegia koostamise lähtealused

Ülevaade Eesti majanduslikust arengust

Eesti saavutas majanduslanguse põhja 2010. aasta I kvartali lõpuks, kui majandus langes eelmise aasta sama perioodiga võrreldes veel üle 2%. Tulenevalt asjaolust, et Eesti suuremate ekspordipartnerite Rootsi, Soome, Venemaa ja Saksamaa majandus kosus 2010. aastal oodatust kiiremini, kasvas nende riikide sisenõudlus ja tööstuse hangete maht, mis mõjutas oluliselt ka Eesti ekspordivõimalusi, millest tulenevalt kasvas 2010. aastal Eesti ekspordijooksevhindades 35%. Seoses elektrienergia ekspordiga kasvas põlevkivi kaevandamine ning elektrienergia tootmine. Statistikaameti andmetel tootsid Eesti tööstusettevõtted 2010.

aastal 23% rohkem toodangut kui aasta varem. Enam kui kahekordne kasv oli elektroonikatööstuses. Kiire kasv toimus samuti puidutöötlemise, masinate ja seadmete tootmise ning metallitöötlemise valdkonnas. Positiivse tõuke majanduskasvule ja eelkõige teenindusele andis välisturistide arvu 13%-line suurenemine. Eelnimetatud ja muude tegurite mõjul kasvas Eesti majandus 2010. aasta II kvartalis 3,1%, III kvartalis 5% ja IV kvartalis 6,7%. Esialgsetel andmetel kasvas Eesti sisemajanduse kogutoodang 2010. aastal tervikuna 3,1%. Majanduskasv saavutati eeskätt kasutamata tootmisvõimsuste rakendamise tulemusena.

Üheks suurimaks probleemiks on Eestis jätkuvalt kõrge tööpuuduse tase ja madal tööhõive. Registreeritud tööpuudus oli 2010. aasta detsembris Eestis 65,3 tuhat inimest, vähenedes aastaga 22 tuhande inimese võrra. Paraku ei kajastu registreeritud töötuse vähenemine Eestis töötavate inimeste arvu kasvus. Paljud töötud on loobunud Töötukassa teenustest peale rahalise hüvitise perioodi lõppu, sest riik ei suuda pakkuda piisavalt koolitust ega ettevõtteid töökohti. Jätkuvateks trendideks on välismaale elama või tööle asumine ning samuti mitteametlik töötamine Eestis. Statistikaameti andmetel oli 2010. aastal tööga hõivatud isikute arv 593 tuhat inimest, mis on ligi 22 tuhande inimese võrra vähem kui 2009. aastal. Maksu- ja Tolliameti andmetel oli tulu saanud isikute keskmine arv 2010. aastal 547 tuhat inimest, mis on 25 tuhande inimese võrra vähem kui 2009. aastal.

Järgmiste aastate majandusprognoos

2011. aastaks prognoosivad analüütikud maailmamajanduse ligi 4%-st kasvu. Euroopa Komisjoni arvates võib Euroopa Liidu majandus kasvada 2011. ja 2012. aastal vastavalt 1,8% ja 2%. Eesti peamiste kaubanduspartnerite majandus kasvab Euroopa Liidu keskmisest kiiremini, seda nii Rootsis, Soomes, Saksamaal, Venemaal kui Lätis. See loob head eeldused ka Eesti majanduse kasvuks.

Rahandusministeeriumi 2011. aasta 11. aprilli kevadprognoosis on Eesti majanduskasvuks prognoositud 4%. Euroopa Komisjon prognoosib Eesti majanduskasvuks 2011. aastal 4,4% ja 2012. aastal 3,5%. OECD prognoos on vastavalt 5,9% ja 4,7% ning Eesti Panga prognoos vastavalt 4,2% ja 3,8%.

Tabel 1. Eesti majandusarengu prognoos (allikas: Rahandusministeerium, 11.04.2011)

Eesti majandusnäitajad 2006-2014	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
SKP jooksevhindades (mld €)	16,1	13,9	14,5	15,7	16,8	17,3	19,1	20,3
SKP püsihindades (mld €)	10,1	8,7	9	9,3	9,7	10,1	10,4	10,8
SKP nominaalkasv (%)	1,8	-13,9	4,6	8,0	7,1	6,9	6,4	6,3
SKP muutus püsihindades (%)	-5,1	-13,9	3,1	4	4	3,6	3,6	3,4
Tarbijahinnaindeks (%)	10,4	-0,1	3	4,5	2,8	3	2,8	2,7
Tööhõive (tuhat inimest)	656,6	595,8	570,9	583,3	594,2	600,7	606,1	610,9
Tööhõive muutus (%)	0,2	-9,2	-4,2	2,2	1,9	1,1	0,9	0,8
Tööpuuduse määr (%)	5,5	13,8	16,9	13,5	11,4	10,0	8,8	8
Keskmine brutokuupalk (€)	825	784	791	819	853	892	937	986
Keskmise brutopalka muutus (%)	13,9	-4,6	0,9	3,5	4,2	4,6	5,0	5,2
Reaalpalka muutus (%)	3,2	-4,5	-2,0	-1,0	1,4	1,6	2,1	2,4
Kaupade ja teenuste eksport (%)	-0,7	-11,2	21,7	15,9	5,5	7,1	6,8	6,8
Eratarbimise muutus püsihindades (%)	-4,8	-18,9	-1,9	2,2	4,5	4,4	4,6	4,6
Valitsussektori tarbimise muutus (%)	4,1	-0,5	-2,1	0,0	1,0	1,0	2,7	3,3
Jooksevkonto (% SKPst)	-9,7	4,5	3,6	2,5	1,3	-0,1	-1,7	-3,1
Eelarve tasakaal (% SKPst)	-2,8	-1,7	0,1	-0,4	-2,8	-0,6	-0,3	0,5

Riskidest on suuremad tööjõu väljavool, kvalifitseeritud tööjõu nappus ja hinnatõus. Tööstustoodangu ja teenuste mahu suurenemise toob kaasa tööhõive suurenemise, kuid kasv on aeglane, *ca* 2% aastas.

Tööpuuduse määraks prognoositakse 2011. aastal 13,5%. Kuna osaliselt on majanduskriisi ajal töö kaotanud inimesed siirdunud tööle välismaale, avaldab majandusele suurt mõju kvalifitseeritud oskustööjõu puudus. Pikaajaliselt töötajate kaasamine tootmisse läbi koolituste on aga aeganõudev ja problemaatiline. Seetõttu võib struktuurne tööjõupuudus mitmetes valdkondades kasvatada kiiresti keskmist palka.

Rahandusministeeriumi prognoosist lähtudes võib 2011. aastal palgasaajate maksustatav brutotulu kasvada kokku ligi 7% ja 2012. aastal 6%. Vaatamata majanduse elavnemisele ületab Eesti sisemajanduse kogutoodang oodatavalt alles 2015. aastal 2007. aasta taseme.

Joonis 1. Eesti sisemajanduse koguprodukt võrreldes 2007. aastaga

Ülevaade Tallinna majanduslikust arengust

Tallinn on Eesti teenindus-, kaubandus-, finantskeskus, kus paikneb enamus üleriigiliste ettevõtete kontoritest ning ka rahvusvaheliste ettevõtete Eesti turule suunatud harukontorid. Majandusanalüütikute väitel on Tallinn kogu Eesti arengumootoriks, mille edukusest sõltub olulisel määral Eesti muude piirkondade areng. Tallinn koos teiste Harjumaa omavalitsusüksustega moodustab Eesti võimsaima majandusregiooni, mis on märkimisväärsel kohal kogu Läänemere majandusruumis ning on olnud väliskapitali jaoks Eestis peamine tõmbekeskus. Tallinnas toodetakse 51% Eesti sisemajanduse

kogutoodangust. Elaniku kohta on sisemajanduse kogutoodang Eesti ja teiste Balti riikide pealinnadega võrreldes kõrgem, kuid jääb siiski oluliselt alla Põhjamaade pealinnaregioonide tasemest. Ligi 77% lisandväärtusest luuakse Tallinnas tertsiaarsektoris, s.o hulgi- ja jaekaubanduse, hotellide ja restoranide, finantsvahenduse, kinnisvara, avaliku halduse, hariduse, tervishoiu, veonduse, side jm sotsiaal- ja isikuteeninduse valdkondades.

Tabel 2. Eesti sisemajanduse kogutoodang jooksevhindades (mln €)*

Maakond, linn	2007				2008			
	mln €	osatäht-sus (%)	elaniku kohta	% Eesti kesk-misest	mln €	osatäht-sus (%)	elaniku kohta	% Eesti kesk-misest
Kogu Eesti	15 627	100,0	11 628	100,0	16 107	100,0	12 014	100,0
Harju maakond	9 330	59,7	17 849	153,2	9 598	59,6	18 363	153
sh Tallinn	7 692	49,2	19 363	166,2	7 917	49,2	19 886	165,5
Hiiu maakond	69	0,4	6 804	58,4	71	0,4	7 045	58,6
Ida-Viru maakond	1 198	7,7	6 997	60,1	1 312	8,1	7 709	64,2
Jõgeva maakond	193	1,2	5 220	44,8	191	1,2	5 174	43,1
Järva maakond	272	1,7	7 512	64,5	252	1,6	6 961	57,9
Lääne maakond	196	1,3	7 075	60,7	201	1,2	7 310	60,8
Lääne-Viru maakond	534	3,4	7 920	68	541	3,4	8 037	66,9
Põlva maakond	181	1,2	5 787	49,7	186	1,2	5 971	49,7
Pärnu maakond	781	5	8 810	75,6	763	4,7	8 617	71,7
Rapla maakond	234	1,5	6 377	54,8	224	1,4	6 096	50,7
Saare maakond	272	1,7	7 804	67	291	1,8	8 379	69,7
Tartu maakond	1 564	10	10 485	90	1 667	10,4	11 156	92,9
sh Tartu linn	1 276	8,2	12 485	107,2	1 360	8,4	13 262	110,4
Valga maakond	197	1,3	5 726	49,2	201	1,2	5 869	48,9
Viljandi maakond	364	2,3	6 507	55,9	367	2,3	6 574	54,7
Võru maakond	241	1,5	6 322	54,3	243	1,5	6 385	53,1

* regionaalsed andmed avaldab Statistikaamet ligi kolmeaastase nihkega.

Joonis 2. Regioonide osatähtsus sisemajanduse kogutoodangust 2008. aastal

Tallinnas oli 2009. aastal registreeritud 35 894 ettevõtet, mis moodustas 43,8% Eestis registreeritud ettevõtete arvust. Tallinna ettevõtetest on valdav osa väikesed alla 10 töötajaga ettevõtted, mis moodustavad 90% registreeritud ettevõtete arvust. 10-49 töötajaga ettevõtete arv oli 2900, 50-249 töötajaga ettevõtete arv

573. Üle 250 töötajaga ettevõtteid oli Tallinnas vaid 100.

Tallinna rahvastik

Olgugi, et Eesti rahvaarv tervikuna jätkuvalt väheneb, siis Tallinna rahvastikuregistri järgne rahvaarv kasvab. Tallinnas oli 2011. aasta 1. jaanuaril 411 980 elanikku, suurenedes aastaga 5277 inimese võrra. 2011. aasta 1. juuniks oli rahvastikuregistrijärgne Tallinna elanike arv kasvanud 413 465 elanikuni. Tallinna rahvaarv kasvas nii loomuliku iibe (961 inimese võrra) kui mehhaanilise iibe tagajärjel (5417 inimese võrra), osaliselt vähendas kasvu rahvastikuregistri korrastamine, mille tulemusena vähenes registrijärgsete elanike arv 1101 inimese võrra. Majanduskriisi tõttu mujal Eestis töö kaotanud inimesed tulevad sageli tööd otsima pealinna, suurendades rahvastikuregistris arvelevõtmise korral ka linna elanikkonda. 2010. aastal registreeris oma elukoha Tallinna aadressil 14 133 inimest ning lahkus Tallinna elanike nimekirjast 8716 inimest. 2010. aastal sündis rahvastikuregistri andmetel Tallinnas 5113 last, sündide arv ületas sumajuhtude arvu 961 võrra. Tallinna rahvaarv kasvas 2010. aastal loomuliku iibe tõttu 961 inimese võrra ja rände tulemusena 5417 inimese võrra, kuid vähenes rahvastikuregistri korrastuse tulemusena 1101 inimese võrra.

Järgmised tabelid iseloomustavad Tallinna elanikkonna kasvu ja vanuselist struktuuri lähtudes rahvastikuregistri andmetest. Kõik andmed on 1. jaanuari seisuga.

Tabel 3. Tallinna elanikkond linnaosade lõikes aastatel 2004-2010

Elanikkond seisuga 01.01	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Muutus 2010/2009
Tallinn kokku	392 306	401 502	403 505	399 096	401 372	404 005	406 703	411 980	5 277
sh Haabersti	37 187	38 267	38 968	38 956	39 587	40 454	41 051	41 549	498
Kesklinn	44 205	45 652	46 180	46 041	47 671	48 158	48 646	50 182	1 536
Kristiine	29 424	29 908	29 816	29 511	29 478	29 221	29 395	29 810	415
Lasnamäe	112 368	114 440	114 142	112 306	112 001	113 332	114 258	115 654	1 396
Mustamäe	64 918	65 837	65 692	64 500	64 243	64 339	64 113	64 597	484
Nõmme	37 772	39 102	39 436	38 856	38 725	38 428	38 100	38 275	175
Pirita	10 388	11 299	12 277	13 235	14 039	14 595	15 135	15 567	432
Põhja-Tallinn	56 044	56 997	56 994	55 691	55 628	55 478	56 005	56 346	341

Tabel 4. Tallinna, Harjumaa ja Eesti elanikkonna vanuseline struktuur

Vanuserühm (aasta)	Naised Tallinnas	Mehed Tallinnas	Tallinn kokku	Osa-tähtsus %*	Harju-maa kokku	Osa-tähtsus %*	Eesti kokku	Osa-tähtsus %*
0-4	12 750	13 328	26 078	6,3	34 741	6,6	76 401	5,7
5-9	9 554	10 225	19 779	4,8	25 512	4,8	65 107	4,9
10-14	7 703	8 324	16 027	3,9	21 510	4,1	61 266	4,6
15-19	8 930	8 968	17 898	4,3	27 425	5,2	81 447	6,1
20-24	15 684	14 592	30 276	7,3	38 036	7,2	106 663	8,0
25-29	18 900	16 329	35 229	8,6	39 010	7,4	102 028	7,6
30-34	18 061	16 223	34 284	8,3	42 809	8,1	93 094	6,9
35-39	16 139	14 661	30 800	7,5	40 310	7,7	92 886	6,9
40-44	13 636	12 573	26 209	6,4	34 609	6,6	86 852	6,5
45-49	14 330	12 277	26 607	6,5	36 545	6,9	93 373	7,0
50-54	15 449	11 995	27 444	6,7	36 833	7,0	92 972	6,9
55-59	15 667	11 401	27 068	6,6	34 221	6,5	85 633	6,4
60-64	14 957	9 882	24 839	6,0	29 826	5,7	73 518	5,5
65-69	11 054	6 649	17 703	4,3	24 015	4,6	62 555	4,7
70-74	13 294	7 281	20 575	5,0	24 771	4,7	63 731	4,8
75-79	9 502	4 446	13 948	3,4	17 072	3,2	47 810	3,6
80-84	7 757	3 009	10 766	2,6	12 180	2,3	33 890	2,5
84-...	5 132	1 318	6 450	1,6	7 080	1,3	20 901	1,6
							1 340	
Kokku	228 499	183 481	411 980	100	526 505	100	127	100

* vanusegrupi osatähtsus elanike arvust

Vaatamata Tallinna elanike arvu kasvule ei kaasnenud sellega tööhõive suurenemine ja tulu saanud inimeste arvu kasv. Statistikaameti esialgsel andmetel oli 2010. aastal 15-74-aastaste tööga hõivatud inimeste keskmine arv Tallinnas 189,4 tuhat inimest, mis on 6,8 tuhat inimest vähem kui eelmisel aastal. Töötukassa andmetel oli 2010. aasta 31. detsembril Tallinnas 19,3 tuhat registreeritud töötut, mis on 7,3 tuhat inimest vähem kui aasta tagasi. Paraku vaatamata registreeritud töötuse vähenemisele on tulu saanud inimeste arv Tallinnas 2010. aastal väiksem kui 2009. aastal.

Tabel 5. Tulu saanud isikute arv Eestis ja Tallinnas aastatel 2008-2010

Kuu	Tulu saajate arv Eestis			Muutus		Tulu saajate arv Tallinnas		
	2008	2009	2010	2009/2008	2010/2009	2008	2009	2010
1	609 756	586 824	543 139	-22 932	-43 685	197 014	189 227	175 122
2	618 917	585 311	546 632	-33 606	-38 679	199 094	188 079	174 943
3	619 413	583 674	547 405	-35 739	-36 269	199 068	187 245	174 865
4	622 593	581 634	547 613	-40 959	-34 021	199 707	186 663	174 553
5	623 707	579 200	548 500	-44 507	-30 700	199 801	185 138	174 653
6	626 085	577 745	552 018	-48 340	-25 727	200 002	184 125	175 306
7	611 460	561 344	537 288	-50 116	-24 056	196 589	179 803	171 568
8	604 350	550 069	532 628	-54 281	-17 441	191 671	173 571	168 260
9	613 411	563 941	548 487	-49 470	-15 454	195 379	178 655	172 985
10	615 326	567 498	550 898	-47 828	-16 600	196 486	180 280	174 201
11	611 441	564 227	552 109	-47 214	-12 118	195 426	179 630	174 628
12	611 669	566 396	557 609	-45 273	-8 787	197 747	180 417	176 383

Joonis 3. Tulu saajate arv Tallinnas 2007-2010

Riigi kesktasandi fiskaalpoliitiliste otsuste mõju omavalitsuste finantsvõimekusele

Majandussurutisest tingitud tööhõive vähenemine on oluliselt vähendanud kohalike omavalitsuste tulusid, suurendades samal ajal töötusest põhjustatud tagajärgede leevendamiseks vajalikke sotsiaalkulutusi. Nii laekus 2010. aastal kohalikele omavalitsustele 2,3 miljardit krooni ehk 20,4% vähem tulumaksu kui 2008. aastal. Kahetsusväärset on lisaks majanduslangusest tingitud teguritele kohalike omavalitsuste tulusid vähendatud ka administratiivsete meetmetega, nagu näiteks omavalitsustele eraldatava tulumaksumäära alandamisega 11,93%-lt 11,4%-le ning tulumaksuvõlalt arvestatava intressitulu arvamise riigieelarve tuludesse. Omavalitsuste tulubaasi märkimisväärse vähenemise taustal on aga riigieelarve tulud samal perioodil, võttes arvesse ka Euroopa Liidu toetused, kasvanud 3,4% (ilma välistoetusteta tulud vähenesid 9,8%).

Tulubaasi järsust langusest tingituna on omavalitsused olnud sunnitud kärpima avalike teenuste osutamiseks tehtavaid kulutusi kahe aasta vältel kokku 17,7%. Samas on aga riigi õigusaktidest tulenevad muudatused kaasa toonud kohalike omavalitsuste poolt sisseostetavate teenuste, kaupade, energiakandjate ning teiste sisendite ning seeläbi ka igapäevaste majandamiskulude olulise kasvu. Nii on kohalike omavalitsuste kulud kasvanud seoses käibemaksumäära ja aktsiiside tõstmisega, töötuskindlustusmaks määra tõstmisega jms. Samuti on tarbijahinnad võrreldes 2005. aastaga kasvanud 24,9%, sh 2010. aastal 3%. Pidev hinnatõus on suurendanud nii elanike kui ka kohalike omavalitsuste kui lõpptarbijate jooksvaid kulutusi.

Muutusi riigieelarve ja kohalike omavalitsuste tulubaasis näitlikustab järgmine tabel (allikas: Rahandusministeerium).

Tabel 6. Kohalike omavalitsuste ja riigieelarve tulud ja kulud aastatel 2008-2010

Tulud/kulud	2008	2009	2010	Muutus 2010/2008	
	täitmine	täitmine	täitmine	tuh kr	%
Kohalikud omavalitsused					
Tulud kokku	22 752 762	20 211 956	19 872 228	-2 880 535	-12,7
sh maksutulud kokku	12 427 044	10 824 290	10 173 966	-2 253 078	-18,1
sh tulumaks	11 487 356	9 921 456	9 148 672	-2 338 684	-20,4
maamaks	755 105	754 938	802 623	47 518	6,3
kaupade ja teenuste müük	2 197 479	2 176 903	2 176 432	-21 047	-1,0
toetused	7 353 849	6 531 152	6 755 561	-598 288	-8,1
muud tulud	774 390	679 610	766 269	-8 121	-1,0
Tulud ilma toetusteta	15 398 913	13 680 804	13 116 667	-2 282 247	-14,8
Kulud kokku	23 745 821	21 255 793	19 538 360	-4 207 461	-17,7
Riigieelarve					
Tulud kokku	84 855 369	85 685 134	87 780 370	2 925 001	3,4
Tulud ilma toetusteta	77 430 870	72 684 805	69 842 320	-7 588 550	-9,8
Kulud kokku	90 102 577	87 321 765	87 647 440	2 455 137,0	2,8

Eeltoodut arvesse võttes ja läbiviidud monitooringule toetudes esitas Euroopa kohalike omavalitsuste esinduskogu - Euroopa Regionaalsete ja Kohalike Omavalitsuste Kongress (*CLRAE*) 2010. aasta oktoobris Strasbourgis soovitusel Eestile, milles tehti ettepanek muuta kiiremas korras seadusandlust, et suurendada eraldi kohalikele omavalitsustele neile põhiseaduse ja teiste seadustega pandud kohustuste täitmiseks. Samuti soovitati anda omavalitsustele suurem finantsautonoomia ning õigus kehtestada senisest suuremal määral kohalike makse. Kongress rõhutas, et Eesti riik peab kaasama omavalitsusi ja nende ühendusi seadusmuudatuste arutellusse, kui muudatustega lisanduvad omavalitsustele rahalised kohustused. Analoogiliste järeldusteni ja soovitusteni jõudis ka *OECD* oma 2011. aasta alguses avaldatud raportis Eesti avaliku sektori kohta. Kahjuks ei ole riigi kesktasandi poolt tänaseni astutud ühtegi konkreetset sammu

selleks, et kasvõi osaliselt rakendada meetmeid eelnimetatud soovitude rakendamiseks.

Järgnevatel aastatel sõltub kohalike omavalitsuste, sh Tallinna, areng nii muutustest Eesti üldises majanduskeskkonnas ning samuti olulisel määral riigi kesktasandil tehtavatest fiskaalpoliitilistest otsustustest, mis puudutavad nii omavalitsuste tulu- kui ka kulubaasi. Seega võib linna eelarvestrateegia perioodil üheks olulisemaks riskiks pidada omavalitsuste rahastamist reguleeriva õigusruumi ebastabiilsust Eestis.

Kahetsusväärset on viimastel aastatel üha süvenemas suundumus, kus riigi kesktasand ühepoolselt, omavalitsuste ja nende ühenduste arvamust arvestamata muudab omavalitsuste rahastamise põhimõtteid ning omavalitsuste tulubaasi reguleerivaid riiklikke õigusakte. Vastupidiselt ka välisekspertide soovitudele on viimaste aastate üldine suundumus vastavasisulises õigusloomes olnud pigem omavalitsuste finantsautonoomia vähendamisele. Kärbitud on nii kohalike omavalitsusüksuste tulubaasi kui ka pandud omavalitsustele uusi kohustusi ilma nende täitmiseks täiendavaid vahendeid eraldamata. Täiendavad ja ranged piirangud on sätestatud nii võõrvahendite kaasamisele oma vara korrashoiuks vajalike investeeringute teostamiseks ning ka oluliselt kitsendatud võimalusi teostada partnerlusprojekte erasektoriga.

On tervitatav, et 2011. aasta valitsuskoalitsioonileppes lubatakse omavalitsuste iseseisva tulubaasi, regionaalse tasakaalustatuse ja kohaliku demokraatia suurendamise eesmärgil viia omavalitsuste pikaajalise planeerimise riigi eelarvestrateegiasse. Üldise suundumusena peaks tänaste väikeste kohalike maksutulude, suure osatähtsusega riigitoetuste ja kohalike maksude asemel oluliselt suurenema omavalitsuste roll oma maksutulu kujundamisel.

Paraku ei ühti uue valitsuskoalitsiooni reaalsed sammud deklareeritud põhimõtetega.

Nii näiteks esitasid Reformierakond ja IRL 2011. aasta 16. mail Riigikogule maamaksuseaduse muutmise eelnõu, millega kaotatakse alates 01.01.2013 maamaks kodualusele maale tiheasustusega alal kuni 1 500 m² ja hajaasustusega piirkonnas kuni 2 hektari ulatuses. Siiani ei ole eelnõu esitajad aga teavitanud, mis määral ja kuidas kompenseeritakse kohalikele omavalitsustel maamaksu vähenemine.

Samuti on koalitsioonileppes sätestatud eesmärk võimaldada igal Eesti elanikul määrata kuni kaks ametlikku elukohta ja sellest tulenevalt jagada elukohajärgsete omavalitsusüksuste vahel ka üksikisiku tulumaks. Samal ajal eksisteerib reaalne oht, et taoline korraldus võib tekitada olulisi segadusi omavalitsuste

poolt osutatavate teenuste pakkumisel nii lasteaia- ja koolikohtade, sotsiaalteenuste ja ka muude avalike teenuste osas. Kindlasti raskendab see ka omavalitsuste poolset eelarvetulude planeerimist.

Riigi eelarvestrateegia valmis peale valitsuskoalitsioonileppe allkirjastamist. Kahjuks ei ole Riigi eelarvestrateegias vastupidiselt lubatule välja toodud kohalike omavalitsusüksuste pikaajalise planeerimise aluseid.

Riigi eelarvestrateegias aastateks 2012-2015 ja stabiilsusprogrammis 2011 on uute suundadena välja toodud järgmised algatused, mis mõjutavad riigieelarve, kohalike eelarvete, ettevõtete ja elanike tulusid:

§ tulumaksumäära alandamine 2015. aastast 20%-le;

§ töötuskindlustusmakse määra alandamine 2013. aastast;

§ alates 2014. aastast 4000 eurot kuus ületavalt töötasult sotsiaalmaksu (v.a ravikindlustus) tasumise kohustuse lõpetamine;

§ maksusoodustuste vähendamine, sh tulumaksusoodustuste ülempiiri langetamine 1 920 eurole, kütuse erimärgistuse reformimine;

§ eelarvekulutuste efektiivsuse suurendamine, sh investeeringute osakaalu kasvatamine ja riigi ülalpidamiskulude külmutamine.

Riigi eelarvestrateegias esitatakse riigieelarve ja kohalike eelarvete tulude prognoos aastateks 2012-2015.

Tabel 7. Riigieelarve ja kohalike omavalitsuste eelarve tulud perioodil 2008-2010

Riigi eelarvestrateegia 2012-2015	2012	2013	2014	2015
Riigieelarve tulude kasv (%)	2,3	4,0	1,2	3,6
Kohalike omavalitsuste tulude kasv (%)	1,8	1,4	1,1	2,1
sh füüsilise isiku tulumaksu kasv (%)	6	6,7	5,9	6,1
Tarbijahinnaindeks (%)	2,8	3,0	2,8	2,7

Prognoosi kohaselt kasvavad kohalike omavalitsuste tulud vaadeldaval perioodil vaid 1,1-2,1%, s.o tunduvalt vähem kui hindade kasvust tulenev kulude kasv samal perioodil. Tulumaksueraldised omavalitsustele kasvavad vaid tööhõive ja keskmise palga suurenemise tulemusena. Eelarvestrateegia ei näe ette tulumaksueraldamise määra taastamist ja tasandusfondi suurendamist. Kuna füüsilise isiku tulumaks kasvab Rahandusministeeriumi prognoosi kohaselt ca 6% aastas, aga omavalitsuste tulude kasvuks on samal

ajal tervikuna arvestatud vaid kuni 2%, võib esitatud arvandmetest halvemal juhul eeldada, et kavandatakse taas vähendada kohalike omavalitsuste muid tulusid.

Tallinna kui Eesti arengumootori edust sõltub suurel määral ka Eesti muude piirkondade areng.

Linna finantsmajanduse arengud

Tallinna arengusuunad aastatel 2011-2015

Tallinna arengusuundade alusdokumendiks on strateegia "Tallinn 2030", määratledes strateegilised arengusuunad ja põhivalikud nende saavutamiseks. Selle alusel on koostatud Tallinna arengukava 2009-2027 ja valdkondlikud arengukavad ning linna eelarvestrateegia.

Tallinna arendamisel lähtutakse järgmistest põhimõtetest:

- linnlaste heaolu primaarsus;
- linna konkurentsivõime tagamine teiste linnade ja piirkondade suhtes;
- arengu säästlikkus ja jätkusuutlikkus;
- sotsiaalsete väärtuste põhilisus;
- arengu tasakaalustatus;
- kohaliku omavalitsemise demokraatlikkus ja teadmispõhisus;
- kohaliku omavalitsuse rolli suurendamine avalike teenuste osutamisel;
- lühiajalise kriisi ületamisele suunatud perspektiivi ja pikaajalise vaate ühildamine.

Lähiaastatel on linna prioriteediks majanduse edendamine, ettevõtluse toetamine, meetmete rakendamine töökohtade säilitamiseks ja uute töökohtade loomiseks.

Tallinn areneb linnastu mudeli suunas, moodustades juba praegu ühtse tööjõuareaali muu Harjumaaga ja Põhja-Raplamaaga. See aga eeldab tulevikus kogu linnastupiirkonna kooskõlastatud planeerimist ja arendamist. Vajalik on hoogustada Tallinna ja teda ümbritsevate omavalitsuste ühistegevust ja koostööd.

Tallinna areng on edukas vaid teiste linnade ja valdadega koostöös moodustatava laialdase regionaalse ja rahvusvahelise koostöövõrgustiku toel. Tallinn on Eesti värav rahvusvahelisse maailma, mis teenindab suurel määral kogu Eestit. Tallinna kui Eesti arengumootori edust sõltub suurel määral ka Eesti muude piirkondade areng.

Eelarveline finantsprognosis

Linnaelarve tulud

Linna tuludest moodustavad suurima osa maksutulud, mille osatähtsus on 60-62%. Riiklike maksude osatähtsus on 58-61% tuludest. Mittemaksuliste tulude osatähtsus on vahemikus 38-40%, millest omakorda suurima osatähtsusega on toetused riigieelarvest *ca* 17-18% tulude mahust. Taolisest tulude struktuurist tingituna on selge, et linna tulubaas on otseselt mõjutatav keskvalitsuse tasandil tehtavatest otsustustest. Kohalikud maksud moodustavad peale müügi maksu kaotamist vaid 1,4-1,5% Tallinna tulubaasist. Mitmed välisekspertid on rõhutanud nii Tallinna linna kui ka üldiselt kõigi Eesti kohalike omavalitsuste tulude väga väikest paindlikkust ning vähest maksustamisvõimet, mis tähendab, et omavalitsusüksustel puudub sisuliselt võimalus suurendada ise oma eelarve tulusid.

Aastatel 2011-2015 on ka välisrahastuse osatähtsus tuludes kõrge, ligi 7% eelarve tuludest.

Eelarvestrateegia perioodi viimaste aastate osas ei ole välisrahastuse võimaliku osakaalu suhtes veel selgust, kuna välisrahastuse uut finantsperspektiivi aastateks 2014-2020 Euroopa Liidus alles kavandatakse.

Eelarvestrateegiaga hõlmatud perioodil väheneb ka varasemalt just investeeringute katteks toimunud vara müük ja seeläbi ka sellest saadava tulu osatähtsus.

Joonis 4. Linna tulude osakaal protsentides 2010-2015

Eelarvestrateegiaga hõlmatud perioodil on linna tulude prognoosimisel lähtutud järgmistest eeldustest:

- Tallinna elanikkond püsib stabiilselt 410 tuhande elaniku piires;
- majanduses 2010. aastal alanud mõõdukas tõus kestab kogu eelarvestrateegia perioodi;
- keskmise palga kasv on 3,5-5% aastas;

- elanike elamaasumine ja tööleasumine välisriikidesse väheneb;
- tulumaksu maksjate keskmine arv kuus, kelle tulumaks laekub Tallinna eelarvesse, jääb vahemikku 175-180 tuhat inimest;
- riik ei vähenda täiendavalt omavalitsuste tulu- ja maksubaasi ega eraldatavaid toetusi;
- 2013. aastaks võetakse vastu Euroopa Liidu struktuurivahendite perioodi 2014-2020 kasutamise tingimused ja sellega seonduvad riiklikud õigusaktid.

Alljärgnevalt on esitatud linnaelarve tulud tululiikide lõikes aastatel 2010-2015.

Tabel 8. Eelarve tulud 2010-2015 (€)

Tululiik	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	tegelik	eelarve	prognoos	prognoos	prognoos	prognoos
Maksutulud kokku	245 583	258 500	257 832 000	268 163 000	278 194 000	288 714 000
	520	832				
Riiklikud maksud	228 826	235 166	251 300 000	261 700 000	271 700 000	282 200 000
	378	690				
<i>sh üksikisiku tulumaks</i>	207 654	214 398	227 100 000	237 500 000	247 500 000	258 000 000
	570	668				
<i>maamaks</i>	21 171 807	20 768 022	24 200 000	24 200 000	24 200 000	24 200 000
Kohalikud maksud	16 757 142	23 334 142	6 532 000	6 463 000	6 494 000	6 514 000
Lõivud	477 919	461 442	539 300	475 400	455 100	455 200
Kaupade ja teenuste müük	56 556 907	60 774 178	60 116 412	60 413 607	60 539 022	60 779 411
Finantstulu	8 519	383 470	285 000	320 000	350 000	380 000
Muud tulud	1 962 473	2 902 436	1 193 100	1 224 900	1 242 651	1 282 400
Kasum vara müügist	3 397 792	3 195 578	3 115 400	1 742 000	1 483 000	1 908 400
<i>sh vara müük</i>	9 054 798	6 391 165	5 752 050	2 351 000	2 739 000	3 196 000
<i>müüdava vara jääkväärtus</i>	-5 645 546	-3 186 000	-2 627 050	-599 400	-1 246 400	-1 278 000
<i>vara müügi kulud</i>	-11 459	-9 587	-9 600	-9 600	-9 600	-9 600
Muud tulud varalt	485 294	383 470	319 600	319 600	319 600	319 600
Dividendid	11 423 459	5 464 446	6 100 000	7 400 000	7 400 000	7 400 000
Toetused	83 497 944	100 686	100 916 071	103 113 000	108 253 000	101 466 000
		654				
<i>sellest riigilt ja muudelt</i>	73 109 449	70 544 490	71 080 000	72 683 000	75 888 000	77 166 000
<i>institutsioonidelt</i>						
<i>välisrahastus</i>	10 332 773	30 133 280	29 836 071	30 430 000	32 365 000	24 300 000
<i>muud toetused</i>	55 722	8 884				
Eelarve tulud kokku	403 393	432 752	430 416 883	443 171 507	458 236 373	462 705 011
	827	506				

Alljärgnevalt on toodud selgitused tululiikide lõikes ja planeerimise alused.

Riiklikud maksud

Maksukorralduse seaduse, tulumaksuseaduse ja maamaksuseaduse alusel eraldatakse kohalikele omavalitsustele kinnitatud maksumäära alusel osa omavalitsuse haldusterritooriumil elavate inimeste tulumaksust ning haldusterritooriumi maksustatavalt maalt kogutav maamaks.

Tulumaks

Linnaeelarve kõige olulisem tulu on üksikisiku tulumaks, mis moodustab eelarvestrateegia perioodil ligi 50-56% kõigist linna tuludest. Tulumaks on riiklik maks, mis on kehtestatud maksukorralduse seaduse ja tulumaksuseaduse alusel. Maksumaksja elukohajärgsele kohalikule omavalitsusele laekub 11,4%

residendist füüsilise isiku maksustatavast tulust ja see ei sõltu üksikisiku tulumaksumäärast. Kohalikele omavalitsustele ei eraldata mitteresidentidelt laekuvat tulumaksu ning pensionitelt ja vara võõrandamisest arvestatud tulumaksu.

Kohalikele omavalitsustele eraldatav tulumaks sõltub kolmest põhitegurist. Nendeks on keskmise palga ja muude maksustatavate tulude kasv, maksumaksjate arvu muutus ning kohalikele omavalitsusüksustele eraldatava tulumaksu määr. Seetõttu vähenes ka linnale laekuv tulumaks, kui 2009. aastal ootamatult alandati kohalikele omavalitsustele tulumaksu eraldamise määra 0,53 protsendipunkti võrra ning toimus järsk töötuse kasv, vähenes tulu saajate arv ja langes ka keskmine palk.

Prognooside kohaselt suureneb alates 2011. aastast nii Eestis tervikuna kui ka Tallinnas tööhõive, tulu saajate arv ning keskmine palk. Rahandusministeeriumi 2011. aasta kevadprognoosi kohaselt suureneb Eestis 2012. aastal tööhõive 1,9% ning keskmine brutopalk 4,2%. Rahandusministeeriumi prognoosi kohaselt suureneb Eestis arvestuslikult maksustatav tulu 2012. aastal üle 6%. Eelarvestrateegia koostamisel on Tallinnas prognoositud maksustatava tulu kasvu ca 5,9%. Järgnevatel aastatel tulumaksu kasv aeglustub, kuid jääb tasemele 4% aastas. Tallinnas keskmise brutopalka kasv võib olla kõrgem kui riigis tervikuna, kuid tööhõive kasv jääb tagasihoidlikumaks, kuna osaliselt võidakse Tallinnas loodavad uued töökohad täita inimeste poolt, kelle elukoht ei asu Tallinnas.

Maamaks

Maamaksu tulu moodustab ligi 4,8-5,6% linnaeelarve tuludest. Maamaks on riiklik maks, mis on kehtestatud maksukorralduse seaduse ja maamaksuseaduse alusel. Maamaksu suurus sõltub maa maksustamise hinnast, mis saadakse maa korralisel hindamisel ja maamaksu määrast. Maksumäära kehtestab kohalik omavalitsus.

Tallinna pindalast (159,22 km²) oli 2010. aasta lõpuks maakatastrisse kantud 118,23 km². Katastrisse on kandmata reformimata riigimaa, mis moodustab 40,99 km², ehk 25,4% linna pindalast. Katastrisse kantud maast moodustab elamumaa 27%, sotsiaalmaa 17%, transpordimaa 13%, tootmismaa 8%, veekogude maa 8%, ärimaa 6%. Segasihtotstarbega maid on 10% ning ülejäänud maid (maatulundusmaa, mäetööstusmaa, sihtotstarbeta maa jm) 11%.

Valitsuskoalitsioon on Riigikogule esitanud maamaksuseaduse muutmise eelnõu, millega on kavas kaotada alates 01.01.2013 maamaks kodualusele maale tiheasustusega alal kuni 1500 m² ja hajaasustusega

piirkonnas kuni 2 hektari ulatuses. Seaduseelnõus ei ole aga sätestatud, mis määral ja kuidas kompenseeritakse kohalikele omavalitsustele maamaksu tulu vähenemine.

Maa maksustamishinna osas kehtivad Tallinnas senini 2001. aasta maa korralise hindamise tulemused. Alates 2012. aastast on Tallinnas maamaksumäär 2,5% maa maksustamishinnast. Maamaksust vabastatakse maa omanikud või kasutajad nende omanduses olevalt elamumaalt 0,15 hektari ulatuses, tingimusel, et nende rahvastikuregistrijärgne elukoht on Tallinnas.

Kohalikud maksud

Kohalike maksude kehtestamise aluseks on kohalike maksude seadus. Kohalike maksude seadus võimaldas kuni 2012. aastani omavalitsustel kehtestada kaheksa kohalikku maksu, milleks on reklaamimaks, teede ja tänavate sulgemise maks, parkimistasu, müüгимaks, paadimaks, mootorsõidukimaks, loomapidamismaks ja lõbustusmaks.

Tallinna linnas on 2011. aastal kehtestatud neist müüгимaks, reklaamimaks, teede ja tänavate sulgemise maks, parkimistasu ning paadimaks. Majanduslanguse tingimustes koosmõjus riiklike seaduste muudatustest tuleneva tulude vähenemisega kehtestas Tallinn alates 2010. aastast müüгимaksu, mille tulemusena tõusis kohalike maksude osatähtsus linnaeelarve tuludest 5,4%-ni ja mis kompenseeris osaliselt tulumaksueraldiste ja riigieelarveliste toetuste vähendamise. Kuna Vabariigi Valitsuse ettepanekul muutis Riigikogu kohalike maksude seadust, kaotades 2012. aastast müügi- ja paadimaksu, langeb kohalike maksude osatähtsus linna tuludes alates 2013. aastast taas 1,4-1,5%-ni ehk marginaalse tähtsusega tuluks, mis veel kord tõendab, et Eesti omavalitsustel sisuliselt puudub iseseisev maksustamisvõime ning seega ka võimalus oma tulubaasi kujundada ja mõjutada.

Reklaamimaks moodustab vaid 0,4% linnaeelarve tuludest. Reklaamimaksuga maksustatakse linna haldusterritooriumil asuvatele hoonetele, rajatistele ja reklaamikandjatele ning ühissõidukitele paigutatud reklaam. Reklaamimaksu tulu on viimastel aastatel seoses majanduslangusega vähenenud.

Teede- ja tänavate sulgemise maks moodustab kõigest 0,1% linnaeelarve tuludest. Teede- ja tänavate sulgemise maksu tuleb tasuda üldkasutatava tänava, väljaku, pargi ja puhkeala sulgemise eest. Maksumäärad on diferentseeritud sõltuvalt tänavate grupist, sulgemise viisist (täielik või osaline), nädalapäevast, kellaajast ja sulgemise kestvusest ning on vahemikus 19,17 kuni 1533,88 eurot ööpäevas. Maksutulu on otseses sõltuvuses ehitusmahtudest ning järelevalve tõhususest. Ehitusmahud on vähenenud

kolm aastat järjest, sh 2010. aastal 13%.

Parkimistasu moodustab üksnes 0,9-1,1% linnaeelarve tuludest. Parkimistasu on linna avalikul tasulisel parkimisalal parkimise korraldamise eesmärgil kehtestatud kohalik maks, mida tasub mootorsõiduki juht parkimise eest parkimisalal. Tasulisel linnale kuuluval parkimisalal on 6 402 tasulist parkimiskohta. Parkimisel on esimesed 15 minutit tasuta. Kesklinna piirkonnas on parkimine lähtudes parkimise tsoonist iga järgneva 15 minuti eest 0,26 kuni 1,15 eurot. Parkimistasu maksmatajätmise või vähemmaksmise korral määratakse maksukohustuslasele viivistasu 30,68 eurot ööpäevas. Parkimistulule avaldab mõju üldine majandusolukord ja konkurents eraparklatelt. Tallinnas on eramaal kokku 220 tasulist eraparklat 22 637 parkimiskohaga ning nendest 7 669 tasulist parkimiskohta asub linna tasulises avalikus parkimisalal.

Kaupade ja teenuste müük

Tulu kaupade ja teenuste müügist moodustab 13-14% linnaeelarve tuludest. Kaupade ja teenuste müügi all käsitletakse põhiliselt linna asutuste omatulu, s.o tulu majandustegevusest, üürist, rendist jm ning hoonestusõiguse- ja kasutusõiguse tasu. Tallinna linna organisatsiooni koosseisu kuulub 23 ametiasutust ja 251 hallatavat asutust, kes osutavad avalikkusele mitmesuguseid teenuseid erinevates tegevusvaldkondades. Majanduslangusega kaasnenud ettevõtete tulude ja linna elanike sissetulekute langus avaldasid survet teenuste hindadele ja müügikäibe. Järgnevatel aastatel kaupade ja teenuste müük mõningal määral kasvab. Seoses kinnisvarasektoris toimunud hinnalangusega alandas ka linn osaliselt üürihindu, lisaks avaldab üürituludele mõju ka linna üksikkorterite ja kinnisvarainvesteeringutena kajastatud vara müük, millest tulenevalt väheneb ka eelolevate perioodide üüritulu.

Toetused

Eraldised riigieelarvest

Kohalike omavalitsuste eelarve tuluks on ka toetused, sh eraldised riigieelarvest, välisrahastusest ja sihtotstarbeliste toetustena. Riigieelarve seaduse alusel teeb riik eraldisi kohaliku omavalitsuse eelarvesse tasandusfondi ja toetusfondi kaudu ning sihtotstarbeliste eraldistena. Majanduslanguse perioodil alandas riik omavalitsustele riigieelarvest eraldatavaid vahendeid. Riigi eelarvestrateegias aastateks 2011-2014 ei ole omavalitsuste tulubaasi parandamiseks meetmeid ette nähtud.

Alljärgnevas tabelis on esitatud toetusfondist eraldatavate vahendite struktuur Tallinnas aastatel 2008-2011.

Tabel 9. Eraldised toetusfondist 2008-2011 (€)

Toetuse liik	2008	2009	2010	2011	Muutus 2011/2008	
					€	%
Tallinn						
Toetusfond	61 659 411	55 897 659	57 054 186	58 137 570	-3 521 841	-5,7
sh hariduskulud	54 161 821	50 372 488	48 971 214	50 142 810	-4 019 011	-7,4
koolilõuna toetus	3 809 070	3 879 663	3 933 385	4 098 068	288 998	7,6
koolieelsete lasteasutuste toetus	3 203 431	0	0	0	-3 203 431	-100,0
sotsiaaltoetusteks ja -teenusteks	157 159	261 540	453 002	443 617	286 458	182,3
toimetulekutoetuseks	327 931	1 383 968	3 696 586	3 453 075	3 125 144	953,0

Allikas: Rahandusministeerium

Kuigi 2011. aastal on toetusfondist Tallinnale eraldatud vahendid kasvanud 1,9%, on kasv toimunud eeskätt toimetulekutoetuste arvelt. Samas eraldised hariduskuludeks on vähenenud vaatamata uue põhikooli ja gümnaasiumiseaduse rakendamisele, mis kasvatab kohalike omavalitsuse kulusid.

Välisrahastus

Linna üheks eelarvepoliitiliseks eesmärgiks strateegiaga hõlmatud perioodil on kaasata arengukavas planeeritud eesmärkide ellu viimiseks maksimaalses mahus välisrahastust. Suurem osa linnale seni antud välisrahastusest on eraldatud kolme struktuurifondi kaudu, milleks on Euroopa Regionaalarengu Fond, Euroopa Sotsiaalfond ja Ühtekuuluvusfond. Linn on näidanud üles suutlikkust valmistada ette korrektseid projektitaotlusi, kuid paraku sõltub nii linna projektide heakskiitmine kui ka neile projektidele määratav välisrahastuse osakaal valitsusasutuste ja üldisemalt keskvalitsuse otsustustest. **Linna eesmärk ja ka valmisolek on** kasutada kõiki võimalusi investeeringute elluviimiseks, mida näeb ette “Riiklik struktuurivahendite kasutamise strateegia aastateks 2007-2013”.

Eelarvestrateegias käsitletaval perioodil on kavandatud järgmiste suuremate välisprojektide teostamine ja jätkamine:

Tabel 10. Suuremad välisprojektid aastatel 2012-2015 (€)

Välisprojekti nimetus*	Projekti kestvus	Maksumus kokku	sh välis-rahastus
Ülemiste liiklussõlme rekonstrueerimine	2007-2013	82 988 225	56 449 165
Trammiliin nr 4 taristu rekonstrueerimine	2011-2014	18 933 823	16 093 749
Kultuurikatla rekonstrueerimine (koos alamprojektidega)	2007-2013	9 147 895	1 758 854
Tallinna Loomaaia Keskkonnahariduse Keskuse ehitamine	2011-2013	4 436 980	3 834 699
Harjumaa kergliiklusteede võrgustiku rajamine	2010-2012	3 625 951	3 082 056
Õismäe Kooli rekonstrueerimine	2011-2013	3 035 803	2 556 446
Tallinna Kopli Ametikooli õppetöökodade renoveerimine	2013	730 000	730 000
Tehnoloogiliste seadmete soetamine Tallinna Kopli Ametikoolile	2012	135 430	135 430
Lastele perelähedane elukeskkond (lastekodu lastele peremajade ja varjupaiga ehitamine)	2009-2013	2 876 024	2 395 728
Sotsiaalmajutusüksuste ehitamine	2010-2012	2 844 068	2 417 458
Pirita Spordikeskuse multifunktsionaalne arendamine	2010-2012	958 675	814 874
Kadrioru pargi Kirdetiigi, Pillalpalu platsi ja Tammesalu puistute veereiimi parandamine	2011-2012	419 716	209 858

* uue finantsperspektiivi osas, mis hõlmab aastaid 2014-2020 esitatakse välisprojektide taotlused pärast vastavate õigusaktide vastuvõtmist.

Linnaeelarve tegevuskulud

Eelarvestrateegiaga hõlmatud perioodil on linna tegevuskulude prognoosimisel lähtutud järgmistest eeldustest:

- esmaseks prioriteediks on tagada seadusjärgsete avalike teenuste osutamine;
- olulisel kohal on ettevõtluse toetamine ning seeläbi töökohtade säilitamine ja uute töökohtade loomine;
- linna abipaketi meetmete rakendamist jätkatakse kuni 2012. aasta lõpuni;
- tarbijahinna tõus strateegiaga hõlmatud perioodil keskmiselt 3,2% aastas;
- Energiaturu avanemine aastast 2013, mis suurendab linna asutuste tegevuskulusid läbi elektrihinna tõusu ning läbi sisendite kallinemise.

Majanduskriisijärgsete negatiivsete mõjude leevendamiseks võttis Tallinna Linnavolikogu 02.12.2010 vastu teise abipaketi linnaelanike ja ettevõtete abistamiseks. Tallinna teises abipaketis on linnaelanikule ja ettevõtjale kokku 53 meedet. 2011. aastal on planeeritud abipaketi tegevuste elluviimiseks 15 miljonit eurot ning 2012. aastal ligi 11 miljonit eurot.

Lühiajaliste leevendusmeetmetena rakendatakse palgatoetusi, sotsiaalsete töökohtade loomist linna struktuurides, sotsiaalabi jms, keskpikkade meetmetena tööstusparkide ja inkubaatorite loomist, ettevõtluse toetus- ja noorteprogrammide rakendamist jms. Abipaketi keskmes on töötute ning sissetuleku kaotanud linna elanike ja nende pereliikmete abistamine. Teises abipaketis on uuteks tegevussuundadeks Tallinna tööbüroo asutamine, koostöö toidupanga korraldajatega, töötute täiendav nõustamine ja abistamine ning tööstuspargi kolmanda etapi väljaehitamine. Eraldi on tähelepanu pööratud töövõimaluste loomisele puudega inimestele. Erasektoris uute töökohtade loomise stimuleerimiseks alandas linn nende ettevõtete mitteleluruumide üürimäära ning hoonestusõiguse tasu, kus töökohtade arv suurenes. Pikaajaliste töötute nõustamiseks ja koolitamiseks on loodud tööhajutuskeskusi. Ettevõtluse toetamise eesmärgil ja linna toetusmeetmete tutvustamiseks korraldatakse teabepäevi alustavatele ettevõtjatele ja väikeettevõtetele. Väikeettevõtetele pakutakse stardiabi, koolitustoetust, messitoetust jt toetusliike. Ettevõtluse arendamiseks alustatakse Lasnamäel kolmanda tööstuspargi rajamist. Jätkub ettevõtlusinkubaatorite rajamine ja arendamine. Toetatakse noorte informeerimist ettevõtluse valdkonnas.

Vähekindlustatud ja raskustes elanike toimetuleku tagamiseks eraldab linn enam vahendeid tasuta toitlustatavatele supiköökidele. Aktsiaseltsi Ida-Tallinna Keskhaigla ravikindlustamatute osakonnas suurendas linn voodikohtade arvu, kohtade arv on suurenenud ka kodutute varjupaikades. Linn kompenseerib vähekindlustatud elanikele soojusenergia ja vee hinnatõusu. Tallinna korterelamute energiasäästlikumaks muutmise eesmärgil käivitati projekt "Fassaadid korda".

2012. aastal tegevuskuludes kavandatud mõningane langus on valdavalt tingitud projekti "Tallinn kultuuripealinn 2011" tegevuste vähenemisega 2012. aastast.

Alljärgnevalt on toodud ülevaade perioodiks 2011-2015 kavandatavatest kuludest linna tegevusvaldkondade lõikes.

Tabel 11. Tegevuskulud valdkondade lõikes aastatel 2011-2015 (€)

TEGEVUSKULUD	2010	2011	2012
Valdkond	tegelik	eelarve	prognoos
Linna juhtimine	915 765	974 349	981 900
Linna tugiteenused	24 722 364	26 188 591	26 066 920
Haridus	137 834 713	87 657 191	88 818 250
Kultuur	17 657 595	18 518 047	15 644 700
Sport ja vaba aeg	8 286 676	8 500 921	8 257 370
Noorsootöö	1 644 181	1 612 450	1 546 120
Sotsiaaltoetused	38 641 991	31 309 669	31 289 500
Tervishoid	5 834 407	2 134 653	2 231 300
Linnamajandus	13 214 938	17 553 783	18 791 110
Muu majandus	766 940	1 917 350	1 928 900
Ettevõtluskeskkond	4 384 581	4 752 533	4 527 300
Linnatransport	51 636 253	54 102 666	54 557 070
Teed ja tänavad	20 851 590	21 373 155	20 462 940
Heakord	6 364 470	6 175 203	6 128 040
Tehnoloogid	20 543 891	18 094 653	17 662 490
Muud kommunaalkulud	1 163 164	1 155 318	1 269 160
Keskkonnakaitse	1 327 332	1 492 301	1 419 290
Linnaplaneerimine	2 666 840	2 891 663	2 839 410
Avalik kord	3 407 227	3 624 620	3 646 510
Muud valdkonnad	1 027 357		
Valdkonnad kokku	362 892 271	310 029 116	308 068 650
Finantskulud	4 491 037	6 837 204	7 030 000
Reservfondid	6 132 362	4 149 264	3 637 400
Tegevuskulud, v.a riigieelarve ja muude eraldiste arvelt	373 515 670	321 015 584	318 736 050
sh omatulude arvelt	x	59 528 029	59 639 710
välisrahastuse arvelt	x	2 509 143	2 355 280
välisprojektide kaasfinantseerimise arvelt	x	8 884	
linnakassa arvelt	x	258 969 528	256 741 000
Riigi ja muude institutsioonide toetuste arvelt tehtavad kulud	x	68 065 906	68 700 000
Kokku kulud	373 515 670	389 081 490	387 436 050

Joonis 5. Linna kulud majandusliku sisu järgi

Linna tegevuskuludest on suurima osakaaluga linna asutuste majandamiskulud ning töajookulud.

Majandamiskuludest on linnas suurima osakaaluga (50%) kinnistute, hoonete, ruumide ja rajatiste haldamis- ja majandamiskulud, millest omakorda moodustavad kütte- ja soojusenergia kulud keskmiselt 6% ja elektrikulu 2,8%. Esialgsel andmetel kasvavad linna asutuste küttekulud aastaarvestuses võrgutasude ja elektri hinna tõusust kokku ca 1 miljonit eurot. Elektri hinna tõus mõjutab samas ka muude linna asutuste sisseostetavate teenuste ja kaupade hindu. Eeldatav elektri hinna tõus suurendab eeskätt siiski kõige rohkem tänavavalgustuse ning ühistranspordikulud. Tänavavalgustuse kuludest moodustavad kulud elektrile ca 40%, nii võivad tänavavalgustuse kulud 2013. aastal elektrituruga avamisest tingituna kasvada üle

400 tuhande euro.

Joonis 6. Harmoniseeritud tarbijahinna indeksi muutus võrreldes 2000. aastaga

Üldine hinnatõus on kiirenenud eriti 2011. aasta I kvartalis, hinnad on tõusnud võrreldes eelmise aasta sama perioodiga 5,4%. Tarbijahinnad kasvavad ka eeloleval perioodil, seda nii euro kasutusele võtmise järgsest hindade korrigeerimisest, riiklikult reguleeritavate hindade muutuse, kui ka maailmaturu hindade kasvu tõttu. Rahandusministeeriumi 2011. aasta kevadprognoosi kohaselt kasvavad perioodil 2011-2015 tarbijahinnad Eestis keskmiselt 3,2% aastas. Tarbijahindade kasv suurendab otseselt ka linna asutuste kulusid. Samuti on paljud linna lepingulised kohustused seotud tarbijahinnaindeksi muutusega, mistõttu tarbijahinnaindeksi kasv toob kaasa ka linna sõlmitud lepingutest tulenevate tegevuskulude kasvu.

Üheks eeldatavaks tegevuskulude kasvu mõjutajaks saab olema ka kasvav palgasurve.

Rahandusministeeriumi andmetel langes reaalpalk Eestis 2009. aastal 4,5%, 2010. aastal 2% ning 2011. aastal ca 1%. Tallinna linna töötajate palk on viimastel aastatel langenud 7% (691 eurolt 644 eurole), sh avaliku teenistuse ametnikel keskmiselt 13% (1362 eurolt 1 181 eurole). 2010. aastal oli linna asutuste töötajate keskmine arv kokku 12 466 töötajat, sealhulgas oli linnaametnikke keskmiselt 1530. Linna töötajatest 66,1% töötab haridussektoris (õpetajad, logopeedid, eripedagoogid jne), 11,3% spordi, noorsootöö ja kultuuri ning 10,9% tervishoiu ja sotsiaalhoolekande valdkonnas. Muude tegevusalade - kommunaalmajandus, transport, avalik kord, keskkonnakaitse - töötajate osakaal on väiksem. Arvestuslikult kuluks kõigi linna töötajate 1%-liseks palgatõusuks koos maksudega ca 950 tuhat eurot.

Olulise osakaalu linna tegevuskuludest moodustavad antavad toetused, millest 82% moodustavad linna makstavad sihtotstarbelised ja mittesihtotstarbelised toetused. Toetusi makstakse valdavalt kolmandale sektorile tegevuskuludeks ja põhivara soetuseks kui ka füüsilistele isikutele sotsiaaltoetustena (ca 18%).

Tulenevalt piiratud võimalustest suurendada linna tulubaasi, tuleb linnal eeloleval perioodil jätkata linnaorganisatsiooni tööprotsesside kaasajastamist ja tõhustamist, suurendades seeläbi ressurside kasutamise efektiivsust ja parandades kvaliteeti.

Linna tulemi prognoos

Võttes arvesse eeloleva perioodi tulude ja kulude prognoose, kujuneb linna eelarve tulem aastatel 2010-2015 alljärgnevalt:

Tabel 12. Tulemi aruanne 2010 ja prognoos 2011-2015 (€)

Tegevustulem	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Tulud kokku	403 393 827	432 752 506	430 416 883	443 171 507	458 236 373	462 705 011
Riiklikud maksud	228 826 378	235 166 690	251 300 000	261 700 000	271 700 000	282 200 000
Kohalikud maksud	16 757 142	23 334 142	6 532 000	6 463 000	6 494 000	6 514 000
Lõivud	477 919	461 442	539 300	475 400	455 100	455 200
Kaupade ja teenuste müük	56 556 907	60 774 178	60 116 412	60 413 607	60 539 022	60 779 411
Muud tulud	1 962 473	2 902 436	1 193 100	1 224 900	1 242 651	1 282 400
Finantstulu	8 519	383 470	285 000	320 000	350 000	380 000
Vara müük	9 054 798	6 391 165	5 752 050	2 351 000	2 739 000	3 196 000
Müüdava vara jääkmaksumus	-5 645 546	-3 186 000	-2 627 050	-599 400	-1 246 400	-1 278 000
Vara müügi kulud	-11 459	-9 587	-9 600	-9 600	-9 600	-9 600
Muud tulud varalt	485 294	383 470	319 600	319 600	319 600	319 600
Dividendid	11 423 459	5 464 446	6 100 000	7 400 000	7 400 000	7 400 000
Toetused riigilt	73 109 449	70 544 490	71 080 000	72 683 000	75 888 000	77 166 000
Välisrahastus	10 332 773	30 133 280	29 836 071	30 430 000	32 365 000	24 300 000
Välisprojektide kaasfinantseerimine jm	55 722	8 884				
Kulud kokku	377 784 575	398 669 576	397 832 450	403 240 568	408 967 568	410 505 568
Tegevuskulud linna omavahendite arvelt	373 515 670	318 497 557	316 380 775	319 509 568	319 144 568	319 419 568
Tegevuskulud riigilt jt saadud sihtotstarbeliste toetuste arvelt*	x	68 074 790	68 700 000	70 303 000	73 498 000	74 776 000
Tegevuskulud välisrahastuse arvelt*	x	2 509 143	2 355 281	2 430 000	2 365 000	2 300 000
Investeeringuprojektide kulud	4 268 905	9 588 086	10 396 394	10 998 000	13 960 000	14 010 000
Tegevustulem	25 609 252	34 082 930	32 584 433	39 930 939	49 268 805	52 199 443
<i>Amortisatsioon</i>	<i>72 905 868</i>	<i>77 108 513</i>	<i>77 972 000</i>	<i>80 000 000</i>	<i>80 500 000</i>	<i>81 000 000</i>

* Nimetatud kulud kajastuvad 2010. aasta kulude täitmisel real "kulud kokku". Kulude täitmisel ei eristata kulude täitmist katteallikate lõikes.

Joonis 7. Linna tulud ja kulud ning tulem (parem skaala) (tuh €)

Linna eelarveaasta tulem on käesolevas eelarvestrateegias esitatud kahe väljundina:

- tulemina enne amortisatsiooni, mis kajastab linna põhitegevuste tulemusena kavandatavate tulude ülejääki kuludest;

- eelarveaasta tulemina, mis võtab arvesse ka amortisatsioonikulu.

Alates 2000. aastast on üheks Tallinna linna peamiseks eelarvepoliitiliseks eesmärgiks olnud hoida tulemit enne amortisatsiooni positiivseks. Linna tulemit enne amortisatsiooni on aastate lõikes olnud positiivne ja strateegiaga hõlmatud perioodil ka mõningase kasvutrendiga, mis tähendab, et linna põhitegevuste (jooksvate tegevuste) katteks jätkub linnal piisavalt omavahendeid.

Eelarveaasta tulemit võtab arvesse ka amortisatsioonikulud. Amortisatsioonikulude suhteliselt kõrge osakaal (16-17%) linna tegevuskuludes omab olulist mõju linna tulemile. Kuna linna põhivara paratamatult oma kasutusea jooksul kulub ehk tema väärtus langeb, on vajalik teostada erinevaid remonte ja parendusi ehk teha kulutusi olemasoleva taristu korrashoiu ja funktsionaalsuse tagamiseks. Kuigi tegemist on mitterahalise kuluga, on see siiski indikatiivne näitaja, mis väljendab, millises ulatuses peaks linn arvestuslikult panustama oma vara renoveerimisse ja parendamisse, et tagada olemasoleva vara korrashoid ja vara väärtuse säilimine.

Investeeringustegevus

Nii Tallinnale kui ka teistele kohalikele omavalitsusüksustele on nende seadusjärgsete ülesannete täitmise käigus osutatavate avalike teenuste iseloomust tingituna omane suur põhivara osatähtsus varades ning sellest tulenevalt ka suur investeeringuvajadus. Arvestades, et linnale kuuluv põhivara on suuremalt jaolt vajalik linna funktsioonide täitmiseks, ei ole võimalik olulisel määral vähendada põhivara olemist, mistõttu säilib ka vajadus kulutusteks põhivara väärtuse säilitamiseks.

Joonis 8. Tallinna linna põhivara struktuur seisuga 31.12.2010

Tallinna linna põhivaradest moodustavad suurema osa hooned ja rajatised. 2011. aasta alguse seisuga oli Tallinna linnal hooneid ja rajatisi 726 miljoni euro, maad 224 miljoni euro ja masinaid ja seadmeid 24 miljoni euro eest. Tallinna linna bilansis oli käesoleva aasta alguse seisuga ligi 800 hoonet. Linna elamufondis oli 34 tervikelamut 3 468 korteriga, 933 üksikkorteri ning 4 sotsiaalmajutusüksust 369 voodikohaga. Linnas oli 1479 teed ja tänavat kogupikkusega 1010 km (sh linna omanduses 1269 ja eraomanduses 210 teed ja tänavat). Kergliiklusteid oli 191 km, kõnniteid 911 km (sellest eraomanduses 11 km), kaldakindlustusrajatisi 5 km, lisaks 10 silda, 11 tunnelit, 23 viadukti jne. Valgustuseks vajalikke õhu- ja kaabelliine oli 1716 km ning valgusteid oli 52 951 tk.

Linna peamiseks eesmärgiks eeloleval perioodil on kasutada ära maksimaalses ulatuses linna arengu seisukohast oluliste investeerimisprojektide elluviimisel “Riikliku struktuurivahendite kasutamise strateegias aastateks 2007-2013” kavandatud välisrahastust ning tagada nende projektide puhul nõutav omaosalus. 2012. aastal pärsib müügitulu kaotamine linna investeerimisvõimet, kuid järgnevatel aastatel investeerimisvõimekus eelduslikult suureneb.

Tabel 13. Linna investeerimistegevus aastatel 2010-2015 (€)

Investeerimistegevus aastatel	2010	2011	2012	2013	2014	2015
2010-2015						
Investeerimisprojektid kokku	24 016 323	47 940 427	51 981 971	54 990 000	69 800 000	70 050 000
sh linnaeelarve arvelt	13 231 999	18 572 690	22 911 181	25 400 000	38 200 000	46 450 000
riigieelarve arvelt	3 077 876	1 743 600	1 590 000	1 590 000	1 600 000	1 600 000
välisraha arvelt	7 706 447	27 624 137	27 480 790	28 000 000	30 000 000	22 000 000
Osa- ja aktsiakapitali suurendamine		2 500				
Koostööprojektid erasektoriga	31 817 776	33 787 391	34 844 042	37 185 630	30 791 339	26 449 985
Investeerimistegevus koos erasektori koostööprojektidega	55 834 099	81 730 318	86 826 013	92 175 630	100 591 339	96 499 985

Eelarvestrateegia perioodil toimuvad kõige suuremamahulised ehitus ja renoveerimistööd teede ja tänavate valdkonnas. 2013. aasta lõpuks peab valmima Ülemiste liiklussõlm. Kuna tegemist on Euroopa mõistes välisrahastusega suurprojektiga, mille linna omafinantseeringu osa tõstis Vabariigi Valitsus erinevalt tavapäraselt rakendatava 15%-se omaosaluse määralt 25%-le ei ole linnal strateegia perioodil võimalik teisi suuremamahulisi projekte ette võtta. Välisprojektidest jätkub veel Harjumaa kergliiklusteede võrgustiku ehitus ning 2013. aastal alustatakse trammiliini nr 4 rekonstrueerimist.

Muudest suurematest teede rekonstrueerimise projektidest on suuremamahulisemad Männiku, Suur-Sõjamäe ja Ranna tee rekonstrueerimine.

Jätkub haridusasutuste materiaalse baasi tugevdamine, eelkõige koostöös erasektoriga. 2012. aastal lõpetatakse Tallinna Kuristiku Gümnaasiumi ja Tallinna Läänemere Gümnaasiumi tervikrenoveerimise projektid, samuti Kolde ja Vikerkaare Lasteaia renoveerimis- ja juurdeehitustööd. Koostöös erasektoriga on selleks ajaks renoveeritud kokku linna 22 kooli ja 2 lasteaeda.

Välisraha toel renoveeritakse Õismäe Kool ning ehitatakse Tallinna Heleni Koolile õpilaskodu juurdeehitus. Kutsehariduse valdkonnas on kavas 2013. aastal alustada välisrahastuse toel Tallinna Kopli Ametikooli

õppetöökodade renoveerimist koos tehnoloogiliste seadmete soetamisega.

Kultuuri valdkonnas jätkub Kultuurikatla rekonstrueerimine, samuti jätkuvad ehitustööd Tallinna Loomaaias, välisrahastuse toel valmib loomaaia keskkonnahariduse keskus, jätkatakse loomaaia paksunahaliste maja järgmise etapi ehitustöödega.

2012. aastal valmib Pirital multifunktsionaalne spordikeskus. Välisrahastuse toel ehitatakse Pirita Spordikeskusesse Pirita velotreki ning Pirita jõe vahelisele alale tervisespordihoone. Lisaks ehitatakse Rummu tee alune tunnel, tagades ohutu ühendustee Lillepi pargi kergliiklustee ja Pirita Spordikeskuse vahel.

Välisrahastuse toel valmib 2012. aastal sotsiaalmajutusüksus Varre tn 7 ning jätkatakse lastekodu lastele peremajade ehitust, eesmärgiga luua asendushooldusel kasvavatele lastele võimalikult perelähedased kasvu- ja arengutingimused. Selleks ehitatakse Mustamäe ja Kopli lastekodu kasvandikele väikesed kahe- või ühepere elamud.

Lisaks eeltoodule teostatakse CO₂ kvootide müügist saadud vahendite arvelt linna projektidest aastatel 2011-2012 koostöös Riigi Kinnisvara Aktsiaseltsiga soojustusalaseid renoveerimistöid Tallinna Tõnismäe Reaalkoolis, Tallinna Mustjõe Gümnaasiumis, Tallinna Lasteaias Sinilill, Tallinna Lasteaias Delfiin, Tallinna Luha Lasteaias, Tallinna Männiku Lasteaias, Tallinna Kullatera Lasteaias ja Tallinna Mustakivi Lasteaias, Iru Hooldekodus, Kultuurikeskus Lindakivi huviringide majas, Tallinna Loomaaia paksunahaliste majas ja loomaaia soojatrassi osas, Kadaka Spordihallis ja Sihtasutuses Tallinna Lastehaigla. Lisaks eraldati Tallinnale ca 45 miljonit eurot Tallinna Trammi- ja Trollibussikoondise Aktsiaseltsile vähemalt 15 uue keskkonnasäästliku trammi ostmiseks. 2011. aasta mais sõlmitud lepingu alusel saab Tallinna Autobussikoondise Aktsiaselts 2012. aastal ka 10 *Iveco Irisbus Crossway* tüüpi bussi linnaliinide teenindamiseks.

Investeeringutealane koostöö erasektoriga

Tallinna linn on sõlminud pikaajalisi koostöölepinguid erapartneritega kokku 22 kooli ja 2 lasteaia renoveerimiseks ning munitsipaalelamuehituseks, millest tulenevad iga-aastased lepingujärgsed kulud kajastuvad linna tegevuskuludes.

Koostöös Riigi Kinnisvara Aktsiaseltsiga renoveeriti Tallinna Pae Gümnaasium, Tallinna Mustamäe Gümnaasium, Lasnamäe Vene Gümnaasium, Tallinna Linnamäe Vene Gümnaasium, Tallinna Mustamäe Humanitaargümnaasium ja Tallinna Rahumäe Põhikool. Koostöös Vivatex Holding OÜ-ga renoveeriti Kalamaja Põhikool, Tallinna Laagna Gümnaasium, Tallinna 32. Keskkool, Tallinna Kristiine Gümnaasium ja Pelgulinna Gümnaasium. Koostöös Osühinguga BCA Center renoveeriti Tallinna Nõmme Gümnaasium, Haabersti Vene Gümnaasium, Tallinna Sikupilli Keskkool, Tallinna Ühisgümnaasium ja Karjamaa Gümnaasium. Koostöös OÜ-ga Kooliarendus renoveeriti Tallinna Humanitaargümnaasium, Tallinna Järveotsa Gümnaasium, Väike-Õismäe Gümnaasium ja Liivalaia Gümnaasium. 2011. aastal sõlmitakse leping veel 2 kooli, s.o Tallinna Kuristiku Gümnaasiumi ja Tallinna Läänemere Gümnaasiumi, ja 2 lasteaia, s.o Kolde Lasteaed ja Lasteaed Vikerkaar, tervikrenoveerimiseks.

Elamuehitusprogrammi “5000 eluaset Tallinnasse” raames kavandati lahendada omandireformist tulenenud sundüürnike eluasemeprobleemid. Nimetatud eesmärgi saavutamiseks sõlmis linn koostöölepingud Skanska EMV Aktsiaseltsiga ja OÜ-ga Raadiku Arendus. Skanska EMV Aktsiaselts rajas Lasnamäele Loopealsele Meeliku tn 22 ja 24 kinnistule 10 elamuga elurajooni, kus on 680 munitsipaalkorterit. Peale hoonete valmimist andis arendaja elamud üle Loopealse Elamu OÜ-le, kes andis need linnale 30 aastaks rendile. OÜ-ga Raadiku Arendus sõlmitud koostöölepingu alusel võtab linn 20 aastaks rendile Raadiku tn 8 kinnistul asuvad korterelamud, kokku 1215 eluruumiga.

Lisaks eelnimetatud lepingutele on linnal veel pikaajaline teenusleping Aktsiaseltsiga Tallinna Vesi. 2010. aastal lõpetati põhiosas ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni rajamine linna varemastatud piirkondades. Lepingul alusel tasub linn Aktsiaseltsile Tallinna Vesi teostatud tööde eest arenduskomponendi osana kuni aastani 2014 ja sademeveerajatiste ehituste eest aastani 2012.

Olulisematest pikaajalistest kestvuslepingutest erapartneritega annab ülevaate alljärgnev tabel.

Tabel 14. Linna pikaajalised lepingud (€)

Valdkond	Lepingujärgne kulu aastate lõikes eurodes					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	10 670 497	12 139	12 527	14 414	14 626	14 647
Haridus		890	986	574	711	985
sh koolid	10 670 497	12 139	12 527	14 414	14 626	14 647
		890	986	574	711	985
	5 279 742	8 705	9 837	10 292	10 555	10 802
Linnamajandus		086	000	000	000	000
sh Loopealse	2 142 127	2 396	2 397	2 435	2 490	2 530
elurajoon		687	000	000	000	000
Raadiku elurajoon	3 137 615	6 308	7 440	7 857	8 065	8 272
		399	000	000	000	000
	15 867 537	12 942	12 479	12 479	5 609	1 000
Tehnovõrgud		415	056	056	628	000
sh sademevee	4 257 219	3 355	3 259	3 259	1 000	1 000
kanalisatsioon		668	801	801	000	000
ühisveevärk ja	11 610 318	9 586	9 219	9 219	4 609	
-kanalisatsioon		747	255	255	628	
	31 817 776	33 787	34 844	37 185	30 791	26 449
Kokku		391	042	630	339	985

Linna likviidsuse juhtimine ning pikaajalise võõrkapitali kaasamine

Likviidsuse juhtimine

Linna haldustegevusest, investeerimistegevusest ja finantseerimistegevusest tulenevad rahavood peavad tagama, et linnal oleks jooksvalt piisavalt vahendeid oma kohustuste õigeaegseks täitmiseks. Linna likviidsuse juhtimisel on eesmärgiks seatud likviidsuspuhvri olemasolu, mis tagab vähemalt kahe nädala planeeritud väljamaksed. Lühiajalise ehk aastasisese likviidsuse juhtimisel on linnal võimalik kaasata ka lühiajalist krediiti, et võlakohustus makstakse täies ulatuses tagasi eelarveaasta lõpuks.

Tabel 15. Linna rahajääk ja selle prognoos 2010-2015 (mln €)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	tegelik	prognoos	prognoos	prognoos	prognoos	prognoos
Raha jääk perioodi alguseks	5,5	23,4	23,5	23,5	23,5	23,6
Raha jääk perioodi lõpuks	23,4	23,5	23,5	23,5	23,6	23,7

Kuigi linna likviidsuspuhver kahanes majanduskriisi tulemusena märgatavalt, suutis linn selle taastada 2010. aasta jooksul, kasvatades vaba raha jääki üle nelja korra.

Piisava likviidsuspuhvri olemasolu ning ligipääsu täiendavatele lühiajalistele finantseerimisallikatele peab oma finantsanalüüsis väga oluliseks ka reitinguagentuur Moody's, omistades eelnimetatud näitajatele majanduskriisi tingimustes kõige kõrgema kaalu.

Pikaajalise võõrkapitali kaasamine

Pikaajalise võõrkapitali kaasamise eesmärgiks on linna investeringute stabiilsuse tagamine. Võõrkapitali kaasamisel peavad linn ja tema valitseva mõju all olevad äriühingud ja sihtasutused arvestama seadusandlusest tulenevate piirangute ja normatiividega, oma suutlikkusega tagada laenude teenindamine ning laenutegevusega seotud finantsriskidega.

Kuni 2011. aasta lõpuni reguleerib kohalike omavalituste võlakohustuste võtmist valla- ja linnaeelarve seadus, alates 2012. aastast kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadus, mis seab peamise erinevusena võlakohustuste võtmise piirangud ka kohaliku omavalitsuse üksuse valitseva mõju all olevatele äriühingutele ja sihtasutustele.

Vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadusele võib kohaliku omavalitsuse üksuse ja kohaliku omavalitsuse üksuse arvestusüksuse netovõlakoormus^[1] aruandeaasta lõpul ulatuda lõppenud aruandeaasta põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude kuuekordse vaheni, kuid ei tohi ületada sama aruandeaasta põhitegevuse tulude kogusummat. Kui põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude kuuekordne vahe on väiksem kui 60 protsenti vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest, võib netovõlakoormus ulatuda kuni 60 protsendini vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest.

Arvestades Tallinna linna ja tema arvestusüksuse senist põhitegevuse kulude ja tulude vahet, kehtib Tallinna linna ja tema arvestusüksuse jaoks eelnimetatud piirangutest viimane ehk võlakoormus võib ulatuda 60%-ni vastava aasta põhitegevuse tuludest.

Lisaks eelpool viidatud seadustele, reguleerivad linna võlakohustuste võtmist "Tallinna linna eelarve koostamise, vastuvõtmise ja täitmise kord" ning "Tallinna linna laenude võtmise ja haldamise kord".

Alljärgnevas tabelis on toodud linna võlakoormus ning selle prognoos eelolevateks aastateks. Võlakoormuse arvutamisel on kasutatud kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadusest tulenevat meetodikat.

Tabel 16. Linna võlakoormus 2010-2015 (tuh €)

Linna võlakoormus	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	tegelik	eelarve	prognoos	prognoos	prognoos	prognoos
Põhitegevuse tulud	378 521	402 791	401 346	413 582	426 636	439 105
Laenude, võlakirjade ja kapitaliliisingute põhiosa tagastamine	13 892	13 811	13 806	13 806	12 527	15 467
Kontsessioonilepingutest tulenevate kohustuste tasumine	881	931	943	954	966	978
Võlakohustuste põhiosa tagastamine kokku	14 773	14 742	14 749	14 760	13 493	16 445
Laenude, võlakirjade ja kapitaliliisingute finantskulu	4 473	6 837	7 030	7 220	7 410	7 600
Kontsessioonilepingutest tulenevate kohustuste finantskulu	4 582	4 532	4 480	4 470	4 450	4 410
Finantskulu kokku	9 055	11 369	11 510	11 690	11 860	12 010
Kokku põhiosa ja intressid	23 828	26 111	26 259	26 450	25 353	28 455
Võlakohustuste tagastamine puhastuludesse	6,3%	6,5%	6,5%	6,4%	5,9%	6,5%
Võlakohustuste tagastamine puhastuludesse ilma kontsessioonikokkulepetest tulenevate kohustusteta	4,9%	5,1%	5,2%	5,1%	4,7%	5,3%
Laenude, võlakirjade ja kapitaliliisingute põhiosa jääk	174 402	186 130	189 324	193 818	200 291	203 994
Kontsessioonilepingutest tulenevate kohustuste jääk	61 666	60 735	59 792	58 837	57 871	56 893
Muud linna pikaajalised kohustused	117	128	128	128	128	128
Võlakohustused kokku	236 185	246 993	249 244	252 784	258 290	261 015
Likviidsed vahendid	23 391	24 926	17 631	17 882	20 979	23 781
Netovõlakoormus	212 794	222 067	231 613	234 901	237 311	237 234
Netovõlakoormuse määr põhitegevuse tuludesse	56,2%	55,1%	57,7%	56,8%	55,6%	54,0%
Netovõlakoormuse määr põhitegevuse tuludesse ilma kontsessiooni-kokkulepetest tulenevate kohustusteta	46,1%	46,2%	47,2%	46,9%	47,0%	46,5%

Tulenevalt seadusandlikest piirangutest ning linna üldisest võlakoormusest on eelarvestrateegiaga hõlmataval perioodil linnal kavas võõrkapitali kaasata peamiselt välisrahastusega projektide oma- ja sildfinantseerimise tagamiseks ning olemasolevate võlakohustuste refinantseerimiseks. Uusi

kontsessioonikokkuleppeid ja kapitalirendilepinguid kavas sõlmida ei ole.

Võõrkapitali kaasamisel lähtutakse järgmistest eesmärkidest:

§ hoida laenuportfelli kaalutud keskmine tähtaeg vahemikus 9-15 aastat, et tagada piisav laenuteenindamise võime;

§ viia linna laenutegevus võimalusel projektipõhisemaks, kaasates soodsamat pikaajalist kapitali välisprojektide omafinantseerimise tagamiseks selleks ettenähtud institutsioonidelt (Euroopa Investeeringuspank, Põhjamaade Investeeringuspank jt);

§ refinantseerida vajadusel olemasolevaid võlakohustusi, et tagada laenumaksete stabiilsus;

§ intressiriski maandamiseks fikseerida intressid kuni 75% linna laenuportfelligi.

Linna arvestusüksuse põhitegevuse tulemi ja netovõlakoormuse prognoos

Tulenevalt kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse rakendumisest alates 2012. aastast on käesolevas strateegias esmakordselt toodud informatsioon linna arvestusüksuse põhitegevuse tulemi ja netovõlakoormuse kohta. Arvestusüksuse moodustavad linn ja temast sõltuvad üksused[2].

Tabel 17. Linna arvestusüksuse põhitegevuse tulemi ja netovõlakoormuse prognoos aastatel 2011-2015 (tuh €)

Finantsjuhtimise seaduse normatiivid	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	tegelik	prognoos	prognoos	prognoos	prognoos	prognoos
Maksutulud	245 532	255 916	255 254	265 481	275 412	285 827
Kaupade ja teenuste müük	184 975	189 059	190 542	191 428	192 049	192 657
Saadud toetused	71 271	71 261	71 896	73 499	76 694	77 972
Muud tegevustulud	2 616	3 747	2 308	2 276	2 273	2 313
Põhitegevuse tulud kokku	504 393	519 983	519 999	532 684	546 427	558 768
Antud toetused	-31 561	-27 162	-26 843	-26 971	-27 162	-27 290
Muud tegevuskulud	-424 294	-447 517	-445 829	-451 565	-456 345	-458 991
Põhitegevuse kulud kokku	-455 854	-474 679	-472 672	-478 536	-483 507	-486 281
Põhitegevuse tulude ja kulude vahe	48 539	45 304	47 327	54 148	62 920	72 487
Põhivara soetus	-30 212	-57 529	-62 378	-65 988	-83 760	-84 060
Põhivara müük	9 089	6 391	5 752	2 351	2 739	3 196
Saadud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	10 021	30 736	30 433	31 039	33 012	24 786
Antud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	-16 927	-15 531	-14 975	-14 975	-6 732	-1 200
Antud laenud	200	192	192	192	192	192
Tagasilaekunud laenud	897	897	897	897	897	897

Finantsjuhtimise seaduse normatiivid	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	tegelik	prognoos	prognoos	prognoos	prognoos	prognoos
Finantstulud ja finantskulud	-3 870	-6 174	-6 519	-6 685	-6 902	-6 966
Investeeringustegevus kokku	-30 802	-41 018	-46 886	-53 170	-60 554	-63 156
Ülejääk/puudujääk	17 737	4 286	728	978	2 366	9 331
Ülejäägi/puudujäägi määr	3,5	0,8	0,1	0,2	0,4	1,7
Aruandeaasta ülejääk/puudujääk	17 737	4 286	728	978	2 366	9 331
Eelmise aasta ülejääk/puudujääk	-38 537	17 737	4 286	728	978	2 366
Üle-eelmise aasta ülejääk/puudujääk	-44 555	-32 431	17 737	4 286	728	978
4. aasta ülejääk/puudujääk	-35 968	0	-32 431	17 737	4 286	728
5. aasta ülejääk/puudujääk	2 986	-35 968	0	-32 431	17 737	4 286
Viimase viie aasta ülejääk/puudujääk kokku	-98 337	-46 375	-9 679	-8 701	26 095	17 689
Viimase 5 aasta ülejäägi/puudujäägi määr	-19,5	-8,9	-1,9	-1,6	4,8	3,2
(%)						
Laenukohustused	283 337	295 032	295 272	300 385	309 971	313 167
Tasumise tähtajaks täitmata jäänud kohustused	149					
Tagastamisele kuuluvad saadud ettemaksed	31	13				
Pikaajalised võlad tarnijatele	7	3				
Muud pikaajalised võlad, mis nõuavad tulevikus raha väljamaksmist	378	192	115			
Võlakohustused kokku	283 902	295 240	295 387	300 385	309 971	313 167
Raha ja pangakontod	-35 695	-36 430	-30 678	-31 317	-31 956	-32 595
Osalused rahaturu- ja intressifondide aktsiates ja osakutes	-188	-128				
Likviidsed varad kokku	-35 883	-36 557	-30 678	-31 317	-31 956	-32 595
Netovõlakoormus	248 019	258 682	264 709	269 068	278 016	280 572
Netovõlakoormuse määr tegevustuludest	49,2	49,7	50,9	50,5	50,9	50,2
(%)						

Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse mõistes sõltuvateks üksusteks on:

- § Aktsiaselts Ida-Tallinna Keskhaigla
- § Aktsiaselts Lääne-Tallinna Keskhaigla
- § Sihtasutus Tallinna Lastehaigla
- § Sihtasutus Lutreola
- § Sihtasutus Õpilasmalev
- § Tallinna Vee-ettevõtjate Järelevalve Sihtasutus

§ Ettevõtluse Toetamise ja Krediidi Haldamise Sihtasutus

§ Sihtasutus Tallinn 2011

§ Sihtasutus Tallinna Arengu- ja Koolituskeskus

§ Sihtasutus Tallinna Televisioon

§ Sihtasutus Tallinna Vene Muuseum

§ Tallinna Autobussikoondise Aktsiaselts

§ Tallinna Trammi- ja Trollibussikoondise Aktsiaselts

§ Tallinna Linnahalli Aktsiaselts

Kokkuvõte

Keskpika planeerimise üldiseks eesmärgiks on suurendada eelarveprotsessi stabiilsust, tagada linna vahendite sihipärasem arenguprojektidesse suunamine ja efektiivsem kasutamine, eelarvestrateegia on seega aluseks ka iga-aastase eelarve koostamisel.

Käesolev strateegia on koostatud eeldustel, et Tallinna elanikkond püsib ka järgnevatel aastatel stabiilselt 410 tuhande elaniku piires, Eesti majanduse taastumine kiireneb ning tööhõive ja keskmine palk mõõdukalt kasvavad. 2012. aastast kaotati kohalikest maksudest müügimaks ja paadimaks ning 2013. aastast vabastatakse elanikud kodualusese maa maamaksust, mis vähendavad linna tulubaasi.

Käesolev eelarvestrateegia on koostatud kehtivatest õigusaktides lähtudes, arvestades neis sätestatud muudatuste mõju järgnevateks aastateks. Tallinna linna eelarvestrateegia koostamisel eeldatakse alates 2013. aastast kõrgemat tulude kasvu kui riigi eelarvestrateegias. Lähtutud on eeldusest, et hiljemalt 2014. aasta alguseks on välja töötatud Euroopa Liidu struktuurivahendite järgmise eelarveperioodi (2014-2020) tingimused ja sellega seonduvad riiklikud kaasnevad õigusaktid ning seetõttu välisrahastusega investeerimisprojektide maht säilib samal tasemel.

Lähimate aastate esmaseks eesmärgiks jätkuvalt linna elanikele senisel tasemel avalike teenuste tagamine, abivajajate toimetuleku kindlustamine ning meetmed ettevõtluse toetuseks. Suuremaid arenguprojekte on eeloleval perioodil võimalik teostada eelkõige Euroopa Liidu struktuurivahendeid kaasates.

Esmakordselt on esitatud eelarvestrateegias ülevaade linna konsolideerimisgrupi majandusnäitajad ning nende kohta koondprognoos aastateks 2011-2015. Linna finantssuutlikkust on kavandatud lähtudes kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadusega kinnitatud normatiividest.

Toomas Vitsut
Tallinna Linnavolikogu esimees

---

[1] Netovõlakoormus on võlakohustuste suuruse ja likviidsete varade kogusumma vahe.

[2] Sõltuv üksus on raamatupidamise seaduse mõistes kohaliku omavalitsuse üksuse otsese või kaudse valitseva mõju all olev üksus, kes on saanud kohaliku omavalitsuse üksuselt, riigilt, muult avalik-õiguslikult juriidiliselt isikult või eelnimetatud isikute valitseva mõju all olevatelt üksustelt üle poole tuludest või kes on saanud toetust ja renditulu kohaliku omavalitsuse üksustelt ja nende valitseva mõju all olevatelt üksustelt rohkem kui 10 protsenti vastava aasta põhitegevuse tuludest.